

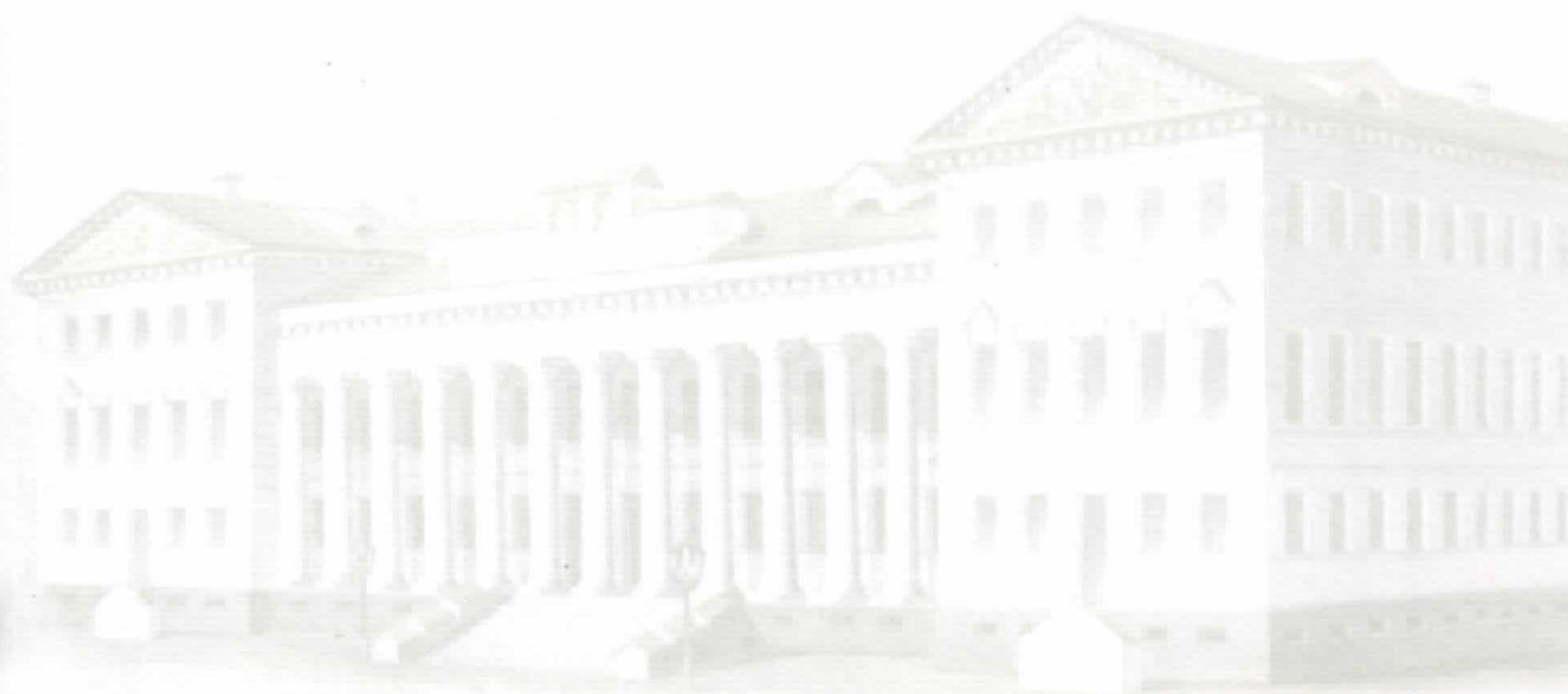
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

Серія "Наукові видання Ніжинської вищої школи"

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Психолого-педагогічні науки

№ 4, 2011

**Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України**

**Ніжинський
державний університет
імені Миколи Гоголя**

Наукові записки

**Психолого-педагогічні
науки**

№ 4

Ніжин – 2011

НАУКОВІ ЗАПИСКИ Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Редакційна колегія:

Головний редактор: Коваленко Євгенія Іванівна, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і педагогічної майстерності Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Заступник головного редактора: Ростовський Олександр Якович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичної педагогіки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Відповідальний секретар: Новгородська Юлія Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і педагогічної майстерності Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Члени редколегії: Бондаренко Юрій Іванович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики української мови і літератури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Бурда Михайло Іванович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний вчений секретар НАПН України;

Зайченко Іван Васильович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г.Шевченка;

Конончук Антоніна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи, декан факультету психології і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Криловець Микола Григорович, доктор педагогічних наук, професор кафедри географії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Лукашова Ніна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хімії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Максименко Сергій Дмитрович, доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України;

Папуча Микола Васильович, кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і практичної психології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Пихтіна Ніна Порфирівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Плахотнік Ольга Василівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Пуховська Людмила Прокопівна, доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник відділу порівняльної професійної педагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; професор кафедри філософії і освіти дорослих ДВНЗ "Університет менеджменту освіти" НАПН України;

Тезікова Світлана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і педагогічної майстерності, декан факультету іноземних мов Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Чепелева Наталія Василівна, доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заступник директора Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України;

Щотка Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Постановою ВАК України збірник включено до переліку наукових видань, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з педагогіки (Бюлетень ВАК України. – 2011. – № 3. – С. 4).

Рекомендовано до друку Вченою радою Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.
Протокол № 6 від 27.01.11 р.

Н 34 Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки" (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / [за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко]. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – № 4. – 204 с.

Свідоцтво про державну реєстрацію Державного засобу масової інформації
Серія KB № 17181-59513 від 12.10.2010 р.

Адреса видавництва: вул. Воздвиженська, 3/4, м. Ніжин, Чернігівська обл.,
Україна, 16600.
Тел.: (04631) 2-45-30
E-mail: vidavn_ndu@mail.ru

Верстка та макетування – Борщ О. В.
Літературний редактор – Конівненко А. М., Приходько Н. О., Лісовець О. М.
Коректор – Конівненко А. М.
Перекладач – Коваленко В. О.

Підписано до друку 16.05.2011 р.
Гарнітура Computer Modern
Тираж 100 прим.

Формат А4
Офсетний друк
Замовлення № 130

Папір офсетний
Ум. друк. арк. 27,68

Свідоцтво про внесення до
Державного реєстру суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.

Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3/4

© Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, 2011 р.
© Коваленко Є. І., 2011 р.

НАУКОВІ ЗАПИСКИ
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя

Науковий журнал О Рік відновлення видання – 1996

Психолого-педагогічні науки, № 4, 2011 рік

ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЯ І ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Артемова Л.В. Проблеми співробітництва вихователя дошкільного навчального закладу з сім'ями у вихованні дітей	7
Каталімова Н.Б. Инновационная направленность педагогической деятельности в дошкольном образовании	13
Беленька Г. Роль з'їздів працівників дошкільної галузі у розвитку теорії та практики суспільного дошкільного виховання	18
Коваленко Є.І. Історико-педагогічний досвід як основа інноваційних технологій дошкільної освіти	23
Оржеховська В.М. Здоров'язбережувальне навчання і виховання: проблеми, пошук	29
Довбня С.О. Методологічні засади дослідження проблеми вітчизняного досвіду програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку	32
Венгловська О. Внесок педагогічної думки в розвиток дошкільної освіти в Українській державі ...	36
Лобода О.В. Актуальність проблеми наступності у навчанні іноземної мови старших дошкільників і учнів початкової школи	40
Мішечкіна М.Є. Наступність у вихованні соціальної впевненості у старших дошкільників та молодших школярів	44
Товкач І. Теоретичний аналіз проблеми урахування індивідуальних особливостей дітей як психологічного супроводу навчально-виховної роботи	48
Кондратенко Р.В. Креативне середовище як умова розвитку інноваційної особистості дошкільника	52
Куземко Л.В. Індивідуальне виховання дітей дошкільного віку: технологічний підхід	55
Лопатіна Г.О. Діагностика рівня сформованості діалогічного мовлення молодших дошкільників	60
Онищук І.А. Музика як підґрунтя творчого самовираження дошкільників	64
Пихтіна Н.П. Особливості виникнення негативних проявів у поведінці дошкільників, зумовлених несприятливою адаптацією до ДНЗ	68
Федорченко Т.Є. Причини і фактори негативних проявів у поведінці дітей	73
Стрельнікова Н.М. Особливості взаємостосунків батьків та дітей у сучасній родині	79
Тонконог Л.М. Знання іноземних мов з раннього віку – вимога сучасності	82
Фасолько Т.С. Відповідальність дошкільника: практичний аспект	86
Шматченко А.А. Освітнє середовище як засіб логіко-математичного розвитку старших дошкільників	91
Хлебик С.Р. Гувернерська діяльність як фактор соціалізації дітей дошкільного віку з обмеженими можливостями	95
Гарашенко Л.В. До проблеми формування культури здоров'я педагога сучасного дошкільного закладу	99
Іванюк Г.І. Проблема формування дослідницької культури майбутніх магістрів із дошкільної освіти	103
Коваленко О.В. Теоретико-методичні засади формування у студентів готовності до співпраці з сім'ями вихованців ДНЗ: історія і сучасність	107

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

Бадер С.О. Технологія педагогічної підтримки соціалізації дітей-сиріт дошкільного віку в умовах дитячих будинків	110
---	-----

Качалова Т.В. Використання театрального мистецтва як засобу соціалізації особистості в дошкільному віці	115
Ковшар О.В. Формування відповідального ставлення дошкільників до навчання в процесі наступності	118
Ластівка О.О. Використання нетрадиційних форм і методів роботи з батьками дітей дошкільного віку	122
Бабій І.В. Технологія морального виховання старших дошкільників засобами народної педагогіки	126
Вертугіна В.М. Гра як засіб формування соціального благополуччя дітей дошкільного віку з відхиленням зору	130
Біденко Л.В. Використання дистанційних технологій навчання у процесі підготовки до практичних занять	134
Сидоренко Т.В. Способы действий как механизм формирования интеллектуально-речевых учений школьников в процессе изучения лексикологии	141
Бурнос Е.Ю., Пилипенко-Фрицак Н.А. Лингводидактическое описание медицинской терминологии при обучении студентов-иностранцев на продвинутом этапе	144
Журавель В.І. Формування професійної компетентності майбутніх вихователів при викладанні курсу "Методика фізичного виховання"	148

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

Козлюк О.А. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до формування гуманістичної спрямованості спілкування дошкільників	152
Мартинчук О.В. Готовність педагогів дошкільної освіти до організації корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими потребами в загальноосвітньому просторі	156
Матвієнко С.І. Підготовка майбутнього фахівця дошкільної освіти до використання елементів культури рідного краю	160
Машовець М. Сучасні підходи до організації педагогічної практики майбутніх дошкільних педагогів	164
Новгородська Ю.Г. Формування управлінських умінь майбутніх керівників дошкільних навчальних закладів	168

ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Лавріненко О.А. Ретроспектива розвитку професійної майстерності педагогів дошкільних закладів України (поч. XX ст.)	172
Криловець М.Г. З історії дошкільного виховання II пол. XIX ст.	178
Новгородський Р.Г. С.Русова про засоби соціалізації дітей дошкільного віку	182
Демченко Н.М., Мачача Ю.М. Проблема дидактичних принципів у спадщині словесників Лівобережжя II пол. XIX – поч. XX ст.	186
Січкарь А.Д. Становлення інституту підготовки фахівців з дошкільної освіти в Українській Народній Республіці	191
Філоненко О.С. Розвиток мережі та аналіз діяльності піонерських таборів у 50–60-х рр. XX ст. в Україні	195
Катруца Н.Б. Особливості японської дошкільної педагогічної практики	199

УДК 378.14:372

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ІЗ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Іванюк Г.І.

У статті розглядаються проблема сутності і змісту дослідницької культури, основні аспекти її актуальності в процесі підготовки магістрів із дошкільної освіти та основні шляхи її формування.

Ключові слова: дослідницька культура, дошкільна освіта, освітній процес.

В статье рассматриваются проблемы сущности и содержания исследовательской культуры, основные её аспекты в процессе подготовки магистров из дошкольного образования и пути её формирования.

Ключевые слова: исследовательская культура, дошкольное образование, образовательный процесс.

The article considers the problem of research culture essence and content, the main aspects of its relevance for pre-school masters training and the main ways of its formation.

Key words: research culture, pre-school education, educational process.

На зламі ХХ–ХХІ ст. відбувається становлення нового бачення науки і нового раціоналізму, що істотно відрізняються від її просвітницької концепції минулого. Зміщення акценту з вузьконаукових знань на особистість, її світ культури є визначальним щодо антропологічної парадигми як у науці, так і на практиці.

Розвиток культуроцентричної складової освіти сучасної глобалізованої цивілізації викликаний необхідністю вивіщення суспільності, соборності та екологічної доцільності. Такі завдання можна виконати лише засобами добре продуманої і організованої гуманітарної підготовки фахівців. Оскільки гуманітарна підготовка є, насамперед, професійно-педагогічною, вона має за мету не просте засвоєння інформації, а формування у фахівця культури набуття і перетворення її, застосування на практиці. Формування культури засвоєння наукової інформації передбачає і розвиток цінностей зрілої особистості, що в результаті має допомогти відповісти професіоналу на питання: "Як діяти?"

Гуманітарна культура є складовою професійної підготовки майбутнього педагога. Вона є носієм таких цінностей, які зорієнтовані на розвиток і саморозвиток суб'єкта, тобто самої людини. Це сприяє саморозвитку, самовідкриттю, самоудосконаленню майбутнього фахівця у процесі формування моральних оцінок, інтелектуальних і пізнавальних здібностей.

Головними засобами гуманітарної культури є науки про людину, її цінності, закономірності, шляхи розвитку та саморозвитку. Наука є сферою людської

діяльності, що має за мету вироблення теоретичних знань про об'єктивну реальність, яка може бути втілена в нових теоріях і технологіях. Ознакою сучасності є зростання швидкості між виробленням і застосуванням нових знань. Тому актуалізується проблема підготовки майбутніх педагогів до досліджень педагогічних явищ і процесів, вироблення ціннісної мотивації та розуміння відповідальності за результати пошуків.

Підготовка педагогів до науково-дослідницької діяльності має тривалу історію. Європейські університети з ХІІ ст. напрацювали досвід наукової діяльності. У провідних країнах Європи й Америки університети є науково-дослідними центрами. До їх роботи залучаються провідні науковці, які поєднують викладання та наукові дослідження.

Досвід провідних університетів України свідчить, що дана проблема є предметом наукових пошуків, активних обговорень на наукових конференціях. Значний внесок у розроблення теорії і практики підготовки магістрів до дослідницької діяльності зроблено Київським університетом ім. Т.Шевченка [4, с. 238–249].

Залучення магістрантів до дослідницької діяльності в тимчасових колективах науково-дослідних лабораторій НАН України має місце в НПУ ім. М.П.Драгоманова [4, с. 36–56].

Формування дослідницької культури відображено в працях російських науковців В.Загвязінського, В.Краєвського, О.Бережної [4, с. 118–133].

Значна увага до дослідження цієї проблеми приділена науковцями української школи: С.Гончаренком, Д.Черваньовим, О.Жилінською [9,

с. 38], В.Шейком, Н.Кушнарєнком [8]. Зміст і шляхи формування дослідницької культури майбутнього педагога є предметом дослідження В.Симиченко [9, с. 92]; проблеми розвитку дослідницьких університетів в Україні, стратегії їх діяльності з підготовки майбутніх науковців-дослідників розглядаються в наукових працях В.Огнєв'юка [4, с. 12–13].

Підготовка майбутніх магістрантів до наукової діяльності зумовлена об'єктивними причинами, а саме: врахування змінності соціальних процесів суспільства, динаміки суспільних потреб та цінностей; зміни пріоритетів фундаментальної та прикладної науки; розвиток суспільства, науки і культури породжує нові види діяльності, зумовлює постановку завдань їх свідомого проектування.

Освітня кваліфікаційна підготовка магістра складається з двох частин: науково-дослідної та освітньої. В умовах розвитку інформаційної освітньої цивілізації, розмаїття джерел та думок важливо підготувати майбутніх педагогів із розвиненою дослідницькою культурою. Вагома частка належить навчально-дослідній роботі студентів у межах проблематики магістерської кваліфікаційної роботи.

Методологічні знання та способи дослідницької діяльності важливі для майбутнього педагога з дошкільної освіти як у практичній діяльності, так і в подальшому науково-педагогічному вивченні (підготовка науковців в аспірантурі).

У розвитку сфери вищої освіти в Україні простежується тенденція до міждисциплінарних досліджень. Тому актуалізується проблема комплексного вивчення проблем. Знання, уміння, навички і способи дослідницької діяльності мають стати особистісним досягненням майбутнього педагога-професіонала.

Дослідники виділяють суттєві протиріччя у розвитку наукової думки: з одного боку, поглиблення диференціації наукового знання, з іншого – його інтеграція. Аналіз навчальних планів та програм підготовки педагогів дошкільної освіти ОКР "Магістр" дає підстави для визнання значущості інтеграції знань різних педагогічних дисциплін. Вона дозволяє формувати у студентів цілісне уявлення про майбутню професійно-педагогічну діяльність.

Студенти отримують інформацію про методологію психолого-педагогічних досліджень у процесі підготовки на ОКР "Бакалавр" і "Магістр", однак не завжди вміють використовувати їх у практиці досліджень. Магістранти-дослідники зазвичай не готові до визначення наукового апарату та логіки дослідження. Багаторічний досвід керування магістерськими кваліфікаційними роботами студентів спеціальності "Дошкільне виховання" свідчить, що 30% майбутніх магістрів не розуміють стратегії і логіки дослідження. Тому частими є приклади невідповідності змісту заявленій структурі магістерської роботи, часто тема розкривається лише частково; результати досліджень не відповідають заявленій темі і завданням. Обґрунтування мети дослідження, її зв'язків із проблемою є складним завданням для студентів-дослідників; вони нерідко використовують абстрактне формулювання дії, що не відображає специфіку об'єкта та предмета дослідження.

Проблемою виконання дослідницьких завдань як теоретичного, так і практичного змісту є недостатній рівень готовності студентів до формулювання своїх власних думок та висновків. Вироблена практика – "звіряти" свої думки з думками відомих авторів – свідчить про невпевненість багатьох студентів у власних позиціях або їх повну відсутність. Самостійний внесок у розроблення магістерського дослідження простежується здебільшого достатньо рідко. Складними для значної частини студентів є розробка експериментальних методик, змісту та організації навчальних досліджень, розкриття сутнісних характеристик, визначення тривалості етапів дослідження, місця проведення, кількості обстежуваних. Це спричинює поверхневий характер висвітлення стану проблеми на практиці. Значна частина студентів має труднощі щодо аналізу, синтезу, структурування матеріалу за певними ознаками тощо. Тому кількісний і якісний аналіз підміняється описом, простим констатуванням фактів і явищ, часто не пов'язаних між собою.

Зростання запитів освіти на фахівців із розвиненою дослідницькою культурою та неспроможність сучасної системи підготовки фахівців задовольнити їх у повному обсязі актуалізують проблему формування дослідницької культури педагогів із дошкільної освіти.

Поняття "дослідницька культура" ми розглядаємо як інтегративну якість особистості, сукупність інтелектуальних, професійних знань і умінь та способів діяльності, необхідних для успішного здійснення наукових та навчально-пошукових пошуків.

У структурі дослідницької культури доцільно виокремити такі основні змістові модулі: методологічний, мотиваційно-ціннісний, процесуально-технологічний і рефлексивний. Відповідно, методологічний модуль виконує функції виокремлення способів наукового пошуку (динаміку процесів і педагогічних явищ); проектування прогностичної мети наукових пошуків; різнобічного інформаційного забезпечення щодо процесів і явищ, які досліджуються; збагачення теорії педагогічної науки новою інформацією; уточнення, систематизації термінів і понять, введення їх у науковий обіг; проектування наукового дослідження; упорядкування системи інформації, об'єктивних фактів і логіко-аналітичного інструментарію наукового пізнання.

Об'єднувальним чинником системи педагогічних знань можуть бути методологічні знання, які студенти отримують у процесі теоретичної підготовки, зокрема, розвиток дослідницьких умінь: здійснення інформаційного пошуку; аналіз і синтез добутих знань; зіставлення, диференціація, інтеграція, узагальнення, систематизація, моделювання процесів і явищ на основі здобутих знань; аналіз та оцінювання чужих і своїх здобутків.

Мотиваційно-ціннісний модуль дає відповіді на питання: "Для чого?", "Чому я це роблю?", "Що я хочу зробити?", "Який результат моєї діяльності?". Оскільки мотивація є визначальною щодо будь-якої діяльності, вона складає важливий чинник розвитку дослідницької культури. Часто у студентів можна спостерігати низький рівень науково-педагогічної

мотивації; вони не розглядають науково-дослідницьку діяльність у контексті майбутнього професійного самоствердження. Практика стверджує, що студенти, які беруть активну участь у конкурсах студентських наукових робіт різних рівнів, виявляють позитивну мотивацію науково-дослідницької діяльності. Зазвичай вони виявляють бажання продовжувати навчання в аспірантурі або ж займатися науковими пошуками в практичній педагогічній діяльності. Окремі студенти сприймають науково-дослідницьку роботу як шлях до подальшого кар'єрного поступу.

У формуванні мотивації до науково-педагогічної діяльності варто задіювати резерви, що мають місце в педагогічній практиці ВНЗ: насамперед, готовність до наукової діяльності як фактора становлення професіоналізму; включення студентів у науково-пошукову роботу; вироблення наукових уподобань і смаків; усвідомлення відповідальності за вибір і результат наукової діяльності.

Процесуально-технологічний модуль дослідницької культури науковця-початківця передбачає формування спеціальних умінь, алгоритму виконання процедур, що пов'язані з вибором проблеми досліджень, теми та обґрунтування її актуальності, окресленням загальної мети і завдань, конкретизацією об'єкта та предмета дослідження; гіпотези та основних положень, які виносяться на захист, проектування етапів експериментальної роботи та теоретичних моделей процесів і педагогічних явищ, оформлення результатів наукового пошуку.

Оскільки мовна логіка викладу наукових текстів є достатньо усталеною, в наукових дослідженнях ми дотримуємося основних вимог: наукового стилю, чіткості і послідовності викладу матеріалу, коректності під час використання ідей, думок науковців, вербалізації результатів власних спостережень, чіткості у виокремленні окремих елементів явищ і процесів та їх узагальненні, точності використання термінів і понять.

Важливо вміти виокремлювати основні етапи і процедури, що характеризують логіку педагогічного дослідження. Поступ дослідника починається з постановки мети. Мета – це узагальнене уявлення його результату. Для отримання реального результату необхідно застосовувати необхідні відповідні методи і процедури наукового пізнання.

Окреслюючи логіку дослідження, науковець-початківець формулює систему конкретно-пошукових завдань. Ці завдання дають відповіді на питання, що має зробити дослідник для реалізації мети.

Для дослідника-початківця має бути зрозумілим те, що будь-яке педагогічне дослідження є внеском у наукове обґрунтування практики педагогічної дійсності. Тому важливим є перехід від генези педагогічної дійсності до її перетворення у теоретичному процесі моделювання явищ і процесів.

Моделювання педагогічних явищ і процесів здійснюється засобами абстрагування. Розроблення теоретичних і нормативних моделей, перевірка гіпотези вимагають виокремлення різноманітних прийомів обґрунтування педагогічних норм та зв'язків виосновуваних у моделі.

Завершальним етапом є оформлення роботи, перевірка і впровадження результатів у практику.

Репрезентація результатів магістерських наукових досліджень вимагає володіння вимірними методиками, вміннями їх оформляти у схемах, таблицях, рисунках; способи поєднання у тексті та додатках. Культура дослідника виявляється в доцільному та обґрунтованому їх поєднанні (без перенасичення другорядними матеріалами, що дублюють попередні, або ж некоректно представленими).

Рівень зрілості дослідника-початківця визначає готовність до самоперевірки логіки, мети, завдань та результатів дослідження.

Важливим показником сформованості дослідницької культури є повага до потреб педагогічної практики, здатність до виосновування значущих для практики рекомендацій, алгоритмів діяльності (наприклад, викладача дошкільної педагогіки, керівника, вихователя-методиста, вихователя ДНЗ); розроблення дидактичних комплексів для роботи з дітьми, програм навчальних курсів за вибором студентів тощо.

На вирішення формування дослідницької культури спрямована програма наукової практики магістрів зі спеціальності "Дошкільне виховання". Метою наукової практики є практичне засвоєння магістрантами технологій наукових досліджень; формування у магістрантів навичок і умінь планувати експеримент із дошкільної педагогіки і психології; дотримання логіки та етапів науково-експериментального дослідження; креативне застосування методів психолого-педагогічних досліджень в реалізації програми магістерської роботи.

Тематика дослідницьких завдань наукової практики пов'язана з проблемами магістерських досліджень, а їх результати є складовою частиною магістерських робіт.

У процесі наукової практики студенти засвоюють специфіку організації експериментального дослідження з дошкільної педагогіки і психології, особливості психологічного експерименту, врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей у процесі експериментального дослідження, особливості організації експерименту в групах дітей раннього та дошкільного віку; методи та методики науково-експериментального дослідження з проблем дошкільного дитинства; етапи і зміст експерименту, вимоги до оформлення протоколу експерименту; проектування наукової статті; вимоги до оформлення результатів експериментального дослідження з дошкільної педагогіки і психології.

Чільне місце у структурі дослідницької культури майбутнього педагога посідає методична рефлексія, тому що без використання наукового знання, отриманого в процесі прикладних досліджень, неможлива повноцінна рефлексивна діяльність. Рефлексія проймає педагогічну діяльність і виявляється в наступному: проектування системи і послідовності дій дітей дошкільного віку, студентів, урахування їх вікових і індивідуальних особливостей; урахування особистих переваг і недоліків педагога-дослідника у процесі проектування систем і послідовності дій; самооцінка, самоаналіз педагогом особистої діяльності, аналіз діяльності вихователів і викладачів.

Дослідницька культура майбутнього магістра з дошкільної освіти важлива для набуття нових знань

розвитку і активної творчої практичної діяльності. Педагогічна реальність потребує нових досліджень, які б сприяли підвищенню ефективності формування дослідницької культури майбутніх магістрів.

На часі дослідження інтеграції змісту підготовки педагогів до дослідницької діяльності, розроблення інтегрованих навчальних курсів з методології і практики психолого-педагогічних досліджень.

Література

1. Андрущенко В. П. Модернізація педагогічної освіти в Україні в контексті Болонського процесу / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 5–9.
2. Краевский В.В. Методология педагогики: новый этап : [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / В. В. Краевский, Е. В. Бережнова. – М. : Издательский центр “Академия”, 2006. – 400 с.
3. Наукові дослідження студентів як невід’ємна складова навчально-виховного процесу у ВНЗ (на прикладі Київського національного університету ім. Тараса Шевченка) // Педагогіка і психологія вищої школи. – К. : Педагогічна думка, 2007. Т. 4. – 2007. – С. 38–249.
4. Огнев’юк В. Криза – момент істини для університетської освіти / Віктор Огнев’юк // Вища школа. – 2009. – № 11. – С. 5–17.
5. Педагогічна і психологічна науки в Україні : [збірник наукових праць до 15-річчя АПН України] : у 5 т. – К. : Педагогічна думка, 2007. Т. 1 : Теорія та історія педагогіки. – 2007. – 360 с.
6. Реалізація інноваційної практики в дошкільному навчальному закладі: психологічний аспект / [за заг. ред. С. Д. Максименка, С. Є. Кулачківської]. – Запоріжжя : ЛІПС, 2004. – 128 с.
7. Формування дослідницької культури молодих науковців : [колективна монографія / за ред. В. Семиченко]. – К. : Педагогічна думка, 2007. – С. 133.
8. Шейко В. Організація та методика науково-дослідницької роботи / В. Шейко, Н. Кушніренко. – К. : Знання, 2004. – 307 с.